

Александър Грин • Николай Гумилов • Фьодор Сологуб
Леонид Андреев • Валерий Брюсов • Антон Чехов • Всеволод Гаршин
Михаил Арцибашев • Александър Куприн • Фьодор Достоевски
Викентий Вересаев • Григорий Данилевски

СМЪРТ ПО ОБЯВА

20 истории, пълни с ужаси, безумие и страх

Издателство
ПАРИТЕТ

РУСКИ КНИГИ НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

Съдържание

Николай Гогол (1809 – 1852)

ОМАГЪОСАНОТО МЯСТО 5

*Истинска случка, разказана от псалта на ***-ската черква*

Фьодор Достоевски (1821 – 1881)

МОМЧЕТО ПО КОЛЕДА У ХРИСТОС 16

Григорий Данилевски (1829 – 1890)

МЪРТВЕЦЪТ УБИЕЦ 23

Всеволод Гаршин (1855 – 1888)

ЧЕРВЕНОТО ЦВЕТЕ 34

Антон Чехов (1860 – 1904)

СТРАХОВЕ 60

Фьодор Сологуб (1863 – 1927)

СМЪРТ ПО ОБЯВА 69

КРАСОТА 84

КУЧЕТО 97

ЧЕРВЕНОУСТАТА ГОСТЕНКА 105

Викентий Вересаев (1867 – 1956)

НЯКЪДЕ ДАЛЕЧ 123

Александър Куприн (1870 – 1938)

УЖАС 134

АБСУРД 143

Леонид Андреев (1871 – 1919)

ЗАВРЪЩАНЕТО	154
БЕЗДНА	164
ЖЕРТВА	183

Валерий Брюсов (1873 – 1924)

СЕГА, КОГАТО ВЕЧЕ СЪМ БУДЕН...	213
<i>Записките на един психопат</i>	

Михаил Арцибашев (1878 – 1927)

ЗЛОДЕИ	226
УЖАС	237

Александър Грин (1880 – 1932)

МАЙМУНАТА	268
-----------------	-----

Николай Гумилъв (1886 – 1921)

ЧЕРНИЯТ ДИК	276
-------------------	-----

Николай Гогол
(1809 – 1852)

ОМЯГЪОСЯНОТО МЯСТО

*Истинска случка, разказана
от псалта на ***-ската черква*

Ей богу, омръзна ми вече да разказвам! Ама вие какво си мислите? Отегчително е, в края на краищата: разказвай, та разказвай, мира нямам! Добре, ще ви разправя, ама да знаете, че тоя път наистина е за последно. Да, чух да говорите, че човек уж можел да

надвие злия дух. Е, да, сиреч, ако хубавичко си помислим, на света се случва какво ли не... Само недейте го казва. Рече ли дяволската сила да те надхитри, ще те надхитри, бога ми, ще те надхитри! Ето, слушайте: ние бяхме четирима братя. Аз тогава бях още глупчо. Едва навършил единайсет; ама не, не бях на единайсет: като сега помня, че веднъж взех да пълзя на четири крака и да лая като куче, а баща ми поклати глава и извика: „Ех, Фома, Фома! Ерген за женене си станал, а щурееш като младо муле!“ Дядо ми беше още жив тогава, на крака и – дано лесно хлъцне на оня свят – бая здрав. Току му хрумнеше...

Ама разправя ли се тъй бе, хора? Един от цял час ровичка в печката за въглен за лулата си, друг за нещо си хукнал към хамбара. Каква е тая работа!... Да речеш, че съм ви карал насила, пък то вие сами ме молихте. Ако ще слушате, слушайте!

Още в началото на пролетта баща ми тръгна за Крим да откара тютюн за продан. Не помня само две каруци ли беше натоварил, или три. Тогава тютюнът вървеше на добра цена. Взе със себе си и тригодишния ми брат – от малък да го учи на търговия. Вкъщи останахме дядо, майка, аз, брат ми и другият ми брат. Дядо имаше бостан току до пътя, та се премести да спи в колибата; взе ни да му пъдим врабците и свраките. Не бих казал, че ни беше зле. Така се наяхдахме с краставици, пъпеш, ряпа, лук и грах, че в коремите ни, ей Богу, сякаш петли кукуригаха. Сетне то има и изгода. Минувачи из пътя колкото щеш – на един му се дояло диня, на друг пъпеш. А от околните махали пък носеха за размяна кокошки, яйца, пуйки. Живот си живеехме.

Ала старият най се радваше, че всеки ден минаваха по петдесетина чумаци с каруците си. Хора видели и патили: подхванат ли приказка, само седи и слушай! За дядо ми туй беше като за гладен – галушки. Все току мине някой стар познат – кой ли не го познаваше вече, – а можете да си представите какво става, когато се съберат стари познати: дъра-бъра, дъра-бъра, това било, онова било... и отиде, та се не видя! Вземат да си спомнят неща бог знае от кое време.

Веднъж, ей на, сякаш вчера беше, слънцето клонеше на залез; дядо вървеше из бостана и сваляше от дините листата, с които денем ги покриваше да не се напичат.

– Виж, Остап – думам на братчето, – идат чумаци!

– Къде са? – попита дядо и беляза един голям пъпеш да се знае, да не го изядат момчетата.

По пътя пъплека има шест каруци. Най-отпред вървеше един чумак с вече посивели мустаци. Приближи се ей тъй на няма и десет крачки и спря.

– Здравей, Максим! Виж ти, къде рекъл Господ да се срещнем!

Дядо ми присви очи:

– А! Живо-здрavo! Отде идете? Я, и Болячка бил тука! Добра среща, братко! Бре, ама те всичките били тука: и Кроторишченко, и Печериця, и Ковельок, и Стецко! Живо-здрavo! А-ха-ха-ха, хо-хо-хо!... – Па взеха да се целуват.

Разпрегнаха воловете и ги пуснаха да пасат. Оставиха каруците край пътя, насядаха в кръг пред колибата и запалиха лулите. Ама какви ти лули! В сладки приказки едва ли изпушиха и по една. Като се на-

обядваха, дядо рече да ги гости с пъпешки. Взеха си по един, обелиха го тънко с нож (всеки беше от стара коза яре, видели свят, знаеха кое как се яде, можеха и на господарска трапеза да седнат), като обелиха пъпешките хубавичко, пробиха им с пръст по една дупчица, изпиха сока и започнаха да ги режат на малки парченца и да си похапват.

– Какво сте зяпнали бре, хлапаци? – рече дядо. – Я да му тропнете, кучи синове! Остап, де ти е свирката? Я един казачок! Фома, айде сложи ръцете на хълбок! Ха така! Хей, хоп!

Пъргаво момче бях тогава. Пусто, че остарях! Сега вече не ме бива; вместо да рипам, само се препъвам. Седнал с чумаците, дядо дълго ни гледа. Забелязах, че нозете му шават, сякаш нещо ги подръпва.

– Фома, бас държа, че дъртият козел ще скочи да играе – каза Остап.

И какво, мислите? Още рекъл-недоизрекъл, и старецът не утрая. Дося му се да се докара пред чумаците.

– Виж ги ти, дяволските изчадия! Тъй ли се играе? Гледайте сега да видите! – каза той, надигна се, протегна ръце и тракна токове.

Право да ви кажа, много го биваше – играеше тъй, че и с хетмановата жена нямаше да се посрами. Ние се дръпнахме, па като се развъртя дъртакът из равното място до лехата с краставиците! Стигна до средата и тъкмо понечи да стори с нозете си някаква своя буйна завъртулка, не щеш ли, краката му изведнъж отказаха! Ама, че проклетия! Засили се отново, стигна до средата и – не! Що да правиш, не става и

това си е. Нозете му сякаш се вдървяваха! „Брей, че дяволско място! Брей, че сатанинска магия! Все да се набърка, проклетникът му неден, врагът на човешкия род, в хорските работи!“

Ама как да се посрами пред чумаците? Впусна се отново, заситни, заситни – да ти е драго да го гледаш, ама стигна до средата и – не! Не става и туйто!

– Ах, гаден сатана! С гнил пъпеш да се задавиш дано! Като малък още да пукнеш дано, кучи сине! Да ме правиш за резил на стари години!...

И наистина, зад него някой се изсмял. Огледал се дядо ми – ни бостан, ни чумаци, нищо; назад, напред и наоколо – равно поле.

– Е, ето ти тебе на! Тц-тц-тц!

Почнал да се вира – мястото комай познато: встрани гора, отвъд гората стърчи някакъв прът, дълъг чак до небето. Тях, че поразия! Та това е гълъбарникът в попската градина! От другата страна също нещо сивее: вгледал се – харманът на общинския писар. Бре, къде го домъкнала нечистата сила! Полутал се, полутал се и зърнал пътечка. Луна няма-ло: вместо нея през облаците прозирало само бяло петно. „Голям вятър ще духа утре!“ – помислил си дядо ми. Изведнъж, що да види – на един гроб встрани от пътеката пламнала свещ.

– Я! – спрял се старецът, подпрял ръце на хълбоци и гледа: в тоя миг свещта угаснала, а малко по-нататък пламнала друга. – Имане! – извикал дядо. – Обзалагам се на каквото щете, че е имане! – И понечил да си плюе на ръцете, ама се сетил, че няма ни кирка, ни лопата. – „Ех, жалко. Кой знае, може пък само да

вдигна чима и да го намеря милото! Няма как, ами я поне да бележа мястото, че да не го забравя после!“

Домъкнал един дебел клон, изглежда, скършен от бурята, стоварил го върху гроба, дето горяла свещта, и тръгнал по пътеката. Младият дъбак взел да оре-дява; показал се и плет. „Тъй де! Знаех си аз – помислил си дядо, – че туй е попската ливада. Ей го и плета! Оттук до бостана няма и една верста.“

Ала доста късно се прибра и не поиска дори да хапне галушки. Събуди Остап, попита го само отдавна ли са си заминали чумаците и се зави презглава с кожуха. И тогава брат ми го подхвана:

– Дядо, ама къде те отмъкнаха дяволите днеска?

– Не питай – рече той и се уви още по-плътно, – не питай, Остап, че ще ти побелее косата! – И така захърка, че накацалите в бостана врабци се разхвърчаха от страх. Ама къде ти ще спи! Няма що, голям шмекер беше, царство му небесно! Винаги знаеше как да се откопчи. Понякога тъй ще запее, че до кръв да си хапеш устните.

На другия ден, щом се здрачи, дядо облече свитката си, препаса се, взе под мишница лопатата и бела, тури си калпака, изпи една гребка суров квас, избърса устата си с пеша и се запъти право към попската градина. Ето, заминал и плета, и ниския дъбак. Пътеката лъкатушела между дърветата и отбивала през полето. Май тая била. Излязъл на полето – мястото, ама точно същото: ето го и гълъбарникът стърчи, ала харманът не се вижда. „Не, не е тука. Сигур е по-нататък, ще завия към хармана!“ Върнал се и тръгнал по друга пътечка – харманът се вижда, ама пък гълъ-

барника го няма! Пак поел към гълъбарника – харманът се скрил. За беля взело да ръми. Отново се втурнал към хармана – гълъбарникът изчезнал, затичал се към гълъбарника – харманът изчезнал.

– Ах, ти, дяволе проклет, дано безроден останеш макар!

А дъждът рукнал като из ведро.

Старецът събул новите си ботуши, покрил ги с кърпа да не се напукат от влагата и хукнал презглава като царски кон раванлия. Вмъкна се при нас в колибата мокър до кости, уви се в кожуха и взе да мърмори нещо през зъби и да благославя дявола с такива думи, каквито никога не бях чувал. Да си призная, добре, че не беше посред бял ден, инак щеше да се види, че цял съм се изчервил.

На другата заран се събуждам и гледам, че дядо ми вече шета из бостана, сякаш нищо не се е случило, и покрива дините с листа от репей. По пладне отново се разбъбри и взе да плаши брат ми, че вместо диня, него щял да размени за кокошки; а щом се наяде, направи си дървена пищялка и засвири; даде ни да си играем с един пъпеш, превит на три като змия, който той наричаше турски. Сега никъде не съм виждал такива пъпеша. Помня, вярно, че бяха донесли смето някъде отдалеч.

По здрач, като се навечеряхме, дядо ми взе бела и отиде да направи нова леа за късните тикви. Минал той край онуй омагьосано място, не утраял, та го пустосал през зъби: „Проклето място!“, сетне стъпил в средата, дето вчера не можа да играе, и в яда си го ударил с лопатата. И що да види – наоколо познато-

то поле: от едната страна гълъбарникът, от другата харманът. „Добре, че се сетих да взема бела. Ето я и пътеката! Ето го и гроба! Ей го и откършения клон. Ето я де гори и свещта! Само да не сбъркам нещо.“

Вдигнал той бела и се затичал с него, сякаш искал да халоса някоя дива свиня, дето се е вмъкнала в бостана, и се спрял пред гроба. Свещта угаснала; на гроба имало камък, обрасъл с трева. „Трябва да вдигна тоя камък!“ – помислил си дядо ми и почнал да го подкопава от всички страни. Голям бил проклетият камък! Ала старецът яко запрял нозе и го търколил от гроба. „Бу!“ – отекнало в дерето. „Прав ти път! Сега работата ще потръгне“.

Спрял се, извадил рога с енфието, сипал си малко и тъкмо да го смръкне, когато изведнъж над главата му: „апчихи!“ – нещо тъй кихнало, че дърветата се закла-тили, а лицето на стареца цялото било опръскано.

– Като ще кихаш, поне се извърни! – рекъл той и си избърсал очите. Огледал се – нямало никого. – Не, дяволът комай не обича енфие! – Прибрал той рога в пазвата си и хванал бела. – Ама че е загубен, такова енфие не е помирисвал ни дядо му, ни баща му!

Започнал да копае – земята мека, белът направо потъвал. Изведнъж нещо звъннало. Изгребал пръст-та и видял един котел.

– А, ето къде си бил, драги! – извикал дядо ми и подпъхнал под него бела.

– А, ето къде си бил, драги! – изписукала някаква чавка и клъвнала котела.

Стъписал се дядо ми и изтървал лопатата.

– А, ето къде си бил, драги! – изблеяла овнешка глава от върха на дървото.